

Marta Dziewanowska-Pachowska
Biblioteka Główna
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
Marta.dziewanowska-pachowska@adm.chopin.edu.pl

Sprawozdanie z I Kongresu Bibliotek Szkół Wyższych Łódź, 12–14.06.2019 r.

Słowa kluczowe: biblioteki szkół wyższych, bibliotekarze, kongresy, konferencje

Łódź znana jest z ciekawych konferencji skupiających bibliotekarzy z ośrodków akademickich całego kraju. Rokrocznie odbywają się tu konferencje organizowane a to przez Politechnikę Łódzką, Uniwersytet Łódzki czy Fundację Fenomen wraz z Centrum Informacyjno-Bibliotecznym Uniwersytetu Medycznego. Nie dziwi zatem fakt, że to właśnie w tym mieście miał miejsce [I Kongres Bibliotek Szkół Wyższych](#). W dniach od 12 do 14 czerwca 2019 r. bibliotekarze z całej Polski dyskutowali o przyszłości bibliotek uczelnianych w obliczu zmian zachodzących zarówno w przepisach (Ustawa 2.0), jak i w rzeczywistości bibliotecznej (nowe technologie i systemy, wdrażana przez Bibliotekę Narodową e-usługa OMNIS).

Organizacji kongresu podjęły się: Biblioteka Politechniki Łódzkiej, Biblioteka Uniwersyteku Łódzkiego, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, Stowarzyszenie EBIB oraz Wyższe Szkoły Bankowe. O nośności idei i rzeczywistej potrzebie takiego spotkania świadczyć może fakt, iż kongres zgromadził ok. 160 przedstawicieli ośrodków akademickich, a także firm i instytucji bezpośrednio z nimi współpracujących. Wysoka temperatura na zewnątrz przekładała się na temperaturę emocji – nie zawsze natomiast na siłę dyskusji, na którą czasu było zdecydowanie za mało. Mimo to, już sama rozpiętość tematyczna wygłaszanych referatów umożliwiła zapoznanie się z szeregiem stanowisk, a nawet rozpoznanie pewnych trendów myślenia o bibliotece, częstokroć zależnych od typu reprezentowanej uczelni.

Jak zaznaczali organizatorzy kongresu, jego celem była *integracja środowiska bibliotekarzy szkół wyższych, stworzenie szerokiego forum wymiany doświadczeń i myśli na najbardziej aktualne i istotne tematy, a także wskazanie obszarów i możliwości współpracy*¹. Trudno się nie zgodzić z towarzyszącą organizatorom konstatacją, iż nadmiar spotkań branżowych odbywających się cyklicznie w wielu ośrodkach akademickich prowadzi do rozproszenia dyskusji (tak bardzo potrzebnej) oraz – co ważne – braku wspólnej przestrzeni na wypracowanie uniwersalnych dla całego środowiska bibliotek akademickich rozwiązań.

Wobec ambitnie określonego celu spotkania, już na samym początku ukonstytuowała się komisja wnioskowa. Jej zadaniem było wyłonienie tych postulatów i ustaleń, które stanowiąby rekomendacje do przyszłych działań.

¹ Idea Kongresu. W: *I Kongres Bibliotek Szkół Wyższych* [online]. [Dostęp 22.07.2019]. Dostępny w: https://1kbsw.p.lodz.pl/?page_id=352.

Organizatorzy wytypowali sześć grup tematycznych, które stały się podstawą podziału konferencji na sześć sesji, w ramach których podejmowane były zarówno zagadnienia dotyczące szeroko pojmowanej organizacji pracy bibliotek, jak i szerokiego wachlarza zadań przez nie realizowanych.

Zanim jednak rozpoczęły się sesje wypełnione referatami, uczestnicy mieli możliwość wzięcia udziału w warsztatach. Zajęcia poranne stanowiły doskonałą okazję, by zapoznać się z narzędziami InCites (Marcin Kapczyński) lub bazą SciFinder (Veli-Pekka Hyttinen). Natomiast w drugiej turze warsztatów do wyboru były cztery różne obszary tematyczne. Zajęcia wymagały wcześniejszej rezerwacji, co umożliwiło zachowanie proporcjonalnych, kameralnych grup. Organizatorzy zapewнили zatem warunki do przeprowadzenia ciekawych i przydatnych zajęć o zróżnicowanej tematyce – od zagadnień bibliometrycznych (Marzena Marcinek), przez prawo autorskie (dr Sybilla Stanisławska-Kloc), aż po zagadnienia związane z działalnością promocyjną bibliotek – zarówno od strony twórczej (Beata Gamrowska), jak i strategicznej (Paulina Milewska).

Po inspirujących warsztatach nastąpiło oficjalne otwarcie konferencji. Pierwsza sesja pt. **Biblioteki uczelniane wobec nowej rzeczywistości w szkolnictwie wyższym** została otwarta przez jednego z gospodarzy kongresu – prorektora ds. nauki Politechniki Łódzkiej prof. dr hab. inż. Ireneusza Zbicińskiego. Prorektor przedstawił koncepcję nowej struktury i organizacji swojej uczelni. Rozbudowana prezentacja dała asumpt do zadawania pytań o to, jaką funkcję w tej nowej rzeczywistości uczelnianej ma pełnić biblioteka. Czy i w jakim zakresie ulegnie zmianie jej rola? Jakie zadania będzie realizować?

Z częściową odpowiedzią na tak postawione pytania pospieszyła dr Aneta Drabek z Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego, która w swej wypowiedzi podkreśliła szczególną rolę biblioteki w procesie oceny parametrycznej uczelni, która jak wiadomo, pełni kluczową rolę dla finansowania nauki. Wykazane w klarowny sposób „supermoce” bibliotekarzy umożliwiające oswojenie „smoka”, jakim jest ewaluacja dyscyplin, stanowiły pewne podsumowanie tego, jak ważną rolę bibliotekarze pełnią w ośrodkach naukowych i jak wiele zależy od ich umiejętności obsługi, interpretacji i analizy danych zawartych w bazach bibliometrycznych. Kolejny referat, autorstwa Małgorzaty Paszkowskiej z Ośrodka Przetwarzania Danych, wskazał natomiast pewien praktyczny obszar związany z ewaluacją. Podsumowano w nim bowiem zmiany, jakie zaszły w ostatnim czasie w Polskiej Bibliografii Naukowej oraz w systemie POL-on, a także to, jakie zmiany i wyzwania czekają uczelnie w tym zakresie w najbliższym czasie.

Po pierwszej sesji przewidziano czas na dyskusję. Jej podstawą miał być panel zatytułowany „Biblioteki akademickie w nowej rzeczywistości prawnej”, moderowany przez dr Małgorzatę Dąbrowicz (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu), w którym udział wzięli zaproszeni przedstawiciele następujących typów bibliotek: uniwersyteckich (Danuta Szewczyk-Kłos), technicznych (Jędrzej Leśniewski), medycznych (Anna Grygorowicz) oraz niepublicznych (Katarzyna Wasiluch-Cieluch). Przedstawili oni zwięzłe relacje z wdrażania nowych przepisów w poszczególnych typach uczelni. Najbardziej wyczerpującej informacji udzieliła D. Szewczyk-Kłos, która zbadała sytuację w 17 polskich uniwersytetach. Co istotne, nie ma wśród zbadanych przykładów statutów dwóch identycznych zapisów – zarówno przepisy dotyczące stanowiska dyrektora biblioteki, jak i określenia miejsca biblioteki w strukturze uczelni czy warunków pracy na poszczególnych stanowiskach (w tym tych zajmowanych dotychczas przez bibliotekarzy dyplomowanych).

Z większymi trudnościami w zdobyciu informacji spotkał się natomiast Jędrzej Leśniewski, który podjął się zbadania sytuacji w uczelniach technicznych. W większości z nich prace nad statutem w momencie zbierania materiałów do raportu jeszcze trwały. W wypowiedzi J. Leśniewskiego po raz pierwszy wybrzmiały słowa jak bardzo różni się specyfika oczekiwań użytkowników bibliotek technicznych od uniwersyteckich. W bibliotekach technicznych na pierwszym miejscu jest bowiem bieżąca informacja, niekoniecznie zaś sama książka. Wobec rosnących potrzeb w zakresie szkolenia pracowników nauki, należy sobie odpowiedzieć na pytanie, czy biblioteka powinna zwiększać zasoby dla dydaktyki, czy raczej wzmacniać umiejętności badawcze studentów i kadry naukowej? Poruszony został także problem braku rozstrzygnięć dotyczących bibliotek i bibliotekarzy nie tyle w samych statutach, ale w aktach wykonawczych.

Podobna różnorodność rozwiązań obowiązuje na uczelniach medycznych, przy czym w żadnej z bibliotek medycznych bibliotekarzy dyplomowani nie zostali zaliczeni do grupy nauczycieli akademickich. Różnorodne rozwiązania występują też w uczelniach niepublicznych, choć tu, ze względu na mnogość i bardzo daleko idącą specyfikę tego typu szkół dokładne badania nie zostały przeprowadzone.

Po tych prezentacjach szansę na wypowiedź otrzymały pozostałe osoby zaproszone do panelu, a także wszyscy uczestnicy kongresu. Warto zwrócić uwagę na wypowiedź M. Paszkowskiej, która podkreśliła dobrą współpracę z bibliotekarzami jako osobami zgłaszającymi konstruktywne uwagi do systemu, ale przede wszystkim dostarczającymi fachowo przygotowane metadane z własnych uczelni. Do zagadnień, które wzbudziły najgorętszą dyskusję można zaliczyć następujące stwierdzenia:

- nowoczesne biblioteki to głównie usługi, a nie tradycyjne gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie – bibliotekarze są dostarczycielami informacji i dbają o to, by ten dostęp był jak najbardziej przystępnych (za pomocą nowoczesnych narzędzi, jak i szkoleń, jak z nich korzystać);
- ewaluacja nie może stanowić gwaranta bezpieczeństwa dla istnienia i funkcjonowania bibliotek, gdyż mimo wieloletniego doświadczenia w zakresie bibliometrii, bibliotekarze nie mają monopolu na tę wiedzę, a parametryzację można realizować korzystając z outsourcingu;
- potrzebna jest pogłębiona refleksja nad statusem zawodu bibliotekarza – w krajach skandynawskich świadomość biblioteczna jest kształtowana od najmłodszych lat, podczas gdy w Polsce kształcenie w tym zakresie rozpoczyna się zdecydowanie za późno;
- postrzeganie biblioteki w środowisku uczelni w przeważającej mierze zależy od tego, jakie zadania biblioteka realizuje i w jaki wywiązuje się z powierzanych jej zadań – należy nieustannie pracować na rozszerzaniem zakresu i podnoszeniem jakości usług.

Pierwszy dzień kongresu zakończył się bardzo ciekawym spacerem po zrewitalizowanych obiektach Politechniki Łódzkiej. Uczestnicy mogli poznać arcyciekawą historię budynków, w których obecnie mieszczą się pomieszczenia dydaktyczne i administracyjne uczelni, a także dzieje ich pierwotnych właścicieli. Zmiana funkcjonalności architektury kampusu w nieoczywisty i przewrotny sposób wpisała się w tematykę kongresu, który wszak odbył się w momencie swoistej metamorfozy uczelni i ich bibliotek. Czy będą to zmiany kluczowe czy zaledwie estetyczne – czas pokaże. Po spacerze wszyscy udali się na uroczystą kolację do Biblioteki Głównej Politechniki Łódzkiej.

Refleksja nad przyszłością bibliotek akademickich była kontynuowana w formie referatów w kolejnym dniu. Tym razem uczestnicy kongresu zebrali się w gościnnych progach nowego budynku Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego. Podczas pierwszej tego dnia sesji poruszano zagadnienia związane ze **способem kształtowania środowiska bibliotek i bibliotekarzy akademickich**. Lidia Derfert-Wolf (Biblioteka Główna Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy) oraz Maciej Rynarzewski (Biblioteka Uniwersytecka UWM w Olsztynie) przedstawili wyniki niezwykle ważnego badania, mającego na celu prezentację szerokiego spektrum zagadnień związanych z funkcjonowaniem polskich bibliotek akademickich w latach 2005–2017, również w kontekście innych krajów. Jako źródła danych wykorzystano AFBN² oraz (w mniejszym stopniu) dane z GUS. Posiłkowano się także francuskim raportem *Study of European Indicators*³. Następne dwa referaty dotyczyły działalności w towarzystwach i stowarzyszeniach zrzeszających osoby wykonujące zawód bibliotekarza lub instytucje biblioteczne. Dr Sabina Cisek (Uniwersytet Jagielloński) przedstawiła cele i priorytety narodowych organizacji zrzeszających biblioteki i bibliotekarzy. Natomiast Marzena Marcinek (Biblioteka Politechniki Krakowskiej) i dr Iwona Sójkowska (Biblioteka Politechniki Łódzkiej) przypomniały historię powstania i zasady działania Stowarzyszenia EBIB.

W ten sposób otwarta została dyskusja o ewentualnej potrzebie powołania nowej organizacji – stowarzyszenia bibliotekarzy lub bibliotek akademickich niezależnego od SBP, które mogłoby stanowić znaczący głos w sprawach istotnych dla środowiska bibliotek szkół wyższych. Pomysł ten spotkał się z uznaniem zgromadzonych bibliotekarzy, natomiast nie udało się podczas kongresu ani wyłonić liderów tego nowego ciała, ani też wypracować wspólnej idei dotyczącej jego formy i sposobu funkcjonowania. Mimo to z doniesień pokongresowych wynika, że temat ten znajdzie swoją kontynuację⁴.

Na kolejną sesję, zatytułowaną **Biblioteczna infotopia. Koncepcje dostępu do meta-informacji**, złożyły się dwa wystąpienia. Dr Aleksander Radwański (Stowarzyszenie EBIB) zreferował oczekiwania użytkowników bibliotek XXI w., a dr hab. Marek Nahotko (Uniwersytet Jagielloński) wskazał na pewne technologiczne rozwiązania, które powinny stanowić drogowskaz ku lepszemu planowaniu funkcjonalności nowoczesnych katalogów bibliotecznych. Autor zadawał wiele pytań, zmuszając słuchaczy do refleksji, m.in. na temat nowoczesnych sposobów integracji rozproszonych katalogów. Kontynuacją w ten sposób otwartego tematu był panel dyskusyjny, w którym poza prelegentami wzięli udział: Ewa Kobierska-Maciuszko z Centrum NUKAT, Patryk Hubar z Biblioteki Narodowej oraz Agnieszka Wolańska reprezentująca Bibliotekę Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy’ego Brandta Uniwersytetu Wrocławskiego. Wśród pozostałych uczestników panelu znaleźli się: dr Henryk Hollender i Anna Zielińska (Biblioteka Uczelni Łazarskiego), prof. Wiesław Babik (Uniwersytet Jagielloński), Anna Wołodko (Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego) oraz prowadzący panel – dr Aleksander Radwański. Mimo iż wypowiedzi panelistów zawierały wiele inspirujących stwierdzeń i istotnych podsumowań, to nie wszystkie oczekiwania związane z tą częścią kongresu zostały zaspokojone. Zabrakło m.in. bliższych informacji dotyczących stopnia zaawansowania oraz przyszłości

² *Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce: wskaźniki efektywności i dane statystyczne* [online]. [Dostęp 22.07.2019]. Dostępny w: <http://afb.sbp.pl/afbnp/>.

³ *Study of European indicators* [online]. [Dostęp 14.07.2019]. Dostępny w: <https://www.sconul.ac.uk/sites/default/files/documents/ADBU-Study-Key-and-Performance-indicators.pdf>.

⁴ Do uczestników kongresu został przesłany *List intencyjny w sprawie utworzenia Stowarzyszenie Bibliotek Szkół Wyższych*, a wszyscy bibliotekarze szkół wyższych zostali zaproszeni do wyrażenia opinii na ten temat w specjalnie przygotowanej ankiecie.

projektu e-usługa OMNIS. Wielka szkoda, że nie została wykorzystana szansa, jaką niewątpliwie dawał kongres, by przedstawić ideę funkcjonowania nowego wspólnego katalogu, przedyskutować problemy, które być może pojawiły się podczas wdrażania systemu, wejść w dialog z NUKAT – instytucją, która od lat zrzesza środowisko bibliotek akademickich, integrując dane bibliograficzne pochodzące z ponad 130 polskich bibliotek naukowych. Pozostaje mieć nadzieję, że mimo braku współpracy ze środowiskiem akademickim na poziomie wdrażania projektu, e-usługa OMNIS okaże się sukcesem z powodzeniem służącym czytelnikom, naukowcom, bibliotekarzom. Niestety ze względu na opóźnienia, jakie nagromadziły się w ciągu całego dnia, na dyskusję wieńczącą panel zabrakło czasu, a rozmowy nad poruszonymi podczas niego zagadnieniami przeniosły się do kuluarów.

Po obiedzie odbyła się ostatnia tego dnia **sesja dotycząca zagadnień związanych z zarządzaniem bibliotekami**. Otworzył ją dr H. Hollender, który przedstawił obraz mitycznego polskiego bibliotekarza, niemal naukowca, nawiązując tym samym do nośnego tematu statusu bibliotekarza dyplomowanego. Następnie swoje spostrzeżenia zaprezentował Witold Kozakiewicz (Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi). Podróż po „wyspach szczęśliwych” z pewnością rozbawiła, ale niewykluczone, że był to śmiech przez łzy. Na szczęście nie zabrakło wskazówek dotyczących nie tylko tego, jak z takiej wycieczki powrócić, ale też tego, jak z niej skorzystać. Podobny temat, tym razem z perspektywy władz uczelni, przedstawił dr Dariusz Woźniak – rektor Wyższej Szkoły Biznesu – National-Louis University z Nowego Sącza. Po przerwie zaś przybliżono zagadnienia związane z pomiarem satysfakcji użytkowników bibliotek (Edyta Strzelczyk, Biblioteka Politechniki Warszawskiej), koniecznością i sposobami prowadzenia działań marketingowych i promocyjnych (dr Hanna Grabowska, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu oraz Paulina Milewska, Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi), zarządzaniem zespołem pracowników (Jacek Radwan, Uniwersytet Jagielloński), a także kolekcjami zasobów elektronicznych (Justyna Seiffert, Biblioteka Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach).

Na koniec drugiego dnia obrad organizatorzy przewidzieli ognisko (ze śpiewami!), które z pewnością pomogło nabrać dystansu do poważnych zagadnień omawianych przez cały dzień.

Trzeci dzień konferencji objął dwa ostatnie bloki tematyczne. **Sesję nt. otwartej nauki, otwartego dostępu i otwartych danych** otworzyła dr Maria Anna Jankowska, reprezentująca Charles E. Young Research Library – University of California w Los Angeles. Prelegentka przedstawiła rozwiązania, jakie zostały podjęte w zakresie nauk humanistycznych na macierzystej uczelni. W przypadku uczelni amerykańskich powiązanie nauk humanistycznych z technologią pozwoliło wzmocnić ich status (a także status nauk społecznych oraz badań z zakresu sztuki). Następnie dr Leszek Szafranski z Uniwersytetu Jagiellońskiego przedstawił światowe trendy dotyczące ruchu open access oraz rozjaśnił znaczenie umów transformacyjnych, których wymaga Plan S, a które w Polsce częściowo realizują się w nowej umowie z Elsevierem⁵. Anna Grygorowicz, Agnieszka Milewska i Natalia Wiśniewska (Biblioteka Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego) przedstawiły niełatwą (ale konieczną) drogę do otwierania danych medycznych, natomiast Natalia Wysmyk (Biblioteka Politechniki Gdańskiej) poddała pod rozprawę mało jeszcze eksplorowane zagadnienie otwierania dostępu do monografii naukowych, podkreślając jednocześnie szczególne zna-

⁵ Nowe zasady współpracy z Elsevierem są dostępne na stronach Wirtualnej Biblioteki Nauki. Elsevier (licencja krajowa). W: *Wirtualna Biblioteka Nauki* [online]. [Dostęp 16.07.2019]. Dostępny w: [https://wbn.icm.edu-pl/licencje/#elsevier](https://wbn.icm.edu.pl/licencje/#elsevier).

czenie i wartość tego rodzaju publikacji. W morzu pytań i trudności omawianych przez prelegentów tej sesji jasnym punktem okazało się wystąpienie Pauliny Szczucińskiej z fundacji OpenStax Polska, która z powodzeniem wydaje wysokiej jakości otwarte podręczniki w Stanach Zjednoczonych. Pierwszym efektem pracy na rynku polskim jest darmowy podręcznik akademicki do fizyki, w przygotowaniu jest już także podręcznik do psychologii. Temat otwartego dostępu uzupełniły dwa komunikaty, dotyczące platformy czasopism Uniwersytetu Opolskiego (Dorota Wierzbicka-Próchniak, Danuta Szewczyk-Kłós) oraz prezentacja projektu „Otwarty UMed”, realizowanego w Łodzi (Agnieszka Goszczyńska z Centrum Informacyjno-Bibliotecznego Uniwersytetu Medycznego).

Sesja wieńcząca kongres pozostawiła uczestników z szeregiem pytań i myśli o tym, jak będzie wyglądała **biblioteka przyszłości**. Dyskusję na ten temat otworzył dr hab. Artur Jazdon (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu), roztaczając obejmującą szereg wątków wizję tego, co i jak może ulec przekształceniom w ciągu najbliższej dekady. Kontrapunktem dla tej rozbudowanej wypowiedzi okazała się prezentacja Barbary Szczepańskiej (Biblioteka Kancelarii Prawnej Hogan Lovells, Stowarzyszenie EBIB), która wskazała rzeczniczość jako ścieżkę prowadzącą do wzmacniania roli bibliotek w środowisku akademickim, a tym samym podkreśliła fakt, że to ludzie – swoją energią i zaangażowaniem – kształtują przyszłość. W końcu Monika Curyło (Biblioteka Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego) wskazała na to, że podobnie jak już istnieją inteligentne domy i inteligentne budynki, tak i bibliotekom nie jest obca tendencja określana ogólnym mianem SMART. Tym samym otwarta została ostatnia kongresowa dyskusja, którą zdominowało zagadnienie potrzeby utworzenia nowego stowarzyszenia, które mogłoby formułować strategie i wytyczne dla całego środowiska bibliotek akademickich, a jednocześnie stanowiłoby głos w sprawach dla środowiska istotnych. Piotr Marcinkowski podkreślił wagę zapewnienia stałego finansowania takiego ciała, a także potrzebę ścisłej współpracy z przedstawicielami biznesu. Na praktyczne efekty tej dyskusji trzeba jeszcze poczekać.

Na zakończenie łódzkiego spotkania nie mogło zabraknąć choćby kilku słów o jednej z najbardziej udanych inicjatyw, która od lat wyróżnia oraz integruje środowisko bibliotekarzy i czytelników. Opowiedziała o niej Magdalena Kokosińska (Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi). „Odjazdowy Bibliotekarz” to akcja zainicjowana w Łodzi, która każdego roku pozostawia radosny pomarańczowy ślad na mapie polski. Oby ten entuzjazm udzielił się bibliotekarzom akademickim, którzy stoją przed trudnym zadaniem odnalezienia miejsca biblioteki w nowej akademickiej rzeczywistości.

Warto również podkreślić, że wzorem innych konferencji bibliotecznych, w programie przewidziano czas na krótkie wystąpienia sponsorów. Kongres stanowił bowiem nie tylko przestrzeń do dyskusji nad nową rzeczywistością prawną bibliotek akademickich, ale także dał asumpt do zapoznania się z najnowszymi rozwiązaniami przygotowywanymi i rozwijanymi przez firmy prywatne. W kontekście ciągłej potrzeby współpracy z dostawcami oprogramowania, infrastruktury, baz danych i usług – jest to możliwość szczególnie cenna i istotna.

Kongres zamknęło **ogłoszenie wniosków pokongresowych**, opracowanych przez komisję w składzie:

- Renata Bircka (Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego w Lublinie),
- Aldona Chlewicka-Mączyńska (Biblioteka UKW w Bydgoszczy),
- Dorota Tkaczyk (Biblioteka Politechniki Lubelskiej).

Aby podkreślić wagę wypracowanych wniosków, a jednocześnie nie pominąć żadnego istotnego szczegółu, przywołam je w całości. Stanowią one bowiem istotne podsumowanie tego, co podczas historycznego I Kongresu Bibliotek Szkół Wyższych okazało się najistotniejsze. Sądząc po frekwencji i aktywności przedstawicieli środowiska – I Kongres Bibliotek Szkół Wyższych z pewnością nie był ostatnim. Formuła wymaga jeszcze dopracowania, a przyszłe programy takich spotkań – być może delikatnej redukcji lub reorganizacji. Nie ulega jednak wątpliwości, że tematów do dyskusji nie zabraknie, zaś doświadczenie każe mniemać, że i entuzjazm bibliotekarzy do podejmowania nowych wyzwań nie zgaśnie.

Pozostaje w tym miejscu serdecznie pogratulować gospodarzom kongresu znakomitego przygotowania całego wydarzenia zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacyjnym. Zadbano także o audiowizualną dokumentację wszystkich sesji. Dzięki temu zainteresowani bibliotekarze, którzy nie mogli uczestniczyć w kongresie, mają możliwość zapoznania się z prezentowanymi zagadnieniami⁶. Również ci, którzy byli na wszystkich sesjach obecni, na pewno do niektórych referatów będą chętnie wracać.

Wnioski pokongresowe⁷

1. Zmiany organizacyjno-prawne w otoczeniu bibliotek szkół wyższych należy postrzekać jako szansę dla ich rozwoju i wzmocnienia pozycji w uczelniach.
2. Ustawa 2.0 (Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r.) i Plan S (cOALition S) są okazją do ukazania roli bibliotek jako współtwórców sukcesu uczelni. Można to osiągnąć poprzez aktywną współpracę z innymi jednostkami uczelni.
3. Brak określenia roli bibliotek i bibliotekarzy w aktach prawnych powinniśmy wykorzystać do zredefiniowania, kim jesteśmy i jakie stoją przed nami zadania. Należy podjąć prace nad określeniem statusu i wymagań wobec pracowników biblioteki akademickiej. Warto podjąć dyskusję nad aktualną rolą i przyszłością bibliotekarzy w szkołach wyższych. Potrzebne jest określenie oczekiwanych kompetencji, ścieżki rozwoju i sposobów uznawania dorobku zawodowego, np. poprzez certyfikację.
4. Należy otworzyć dyskusję nad określeniem i zorganizowaniem płaszczyzny współpracy, rozwoju i reprezentacji interesów bibliotek i bibliotekarzy szkół wyższych, innej niż struktury SBP (roboczo: Stowarzyszenie Bibliotek Szkół Wyższych).
5. Pożądane jest podjęcie na szeroką skalę prac nad opracowaniem standardów kształcenia użytkowników bibliotek uczelnianych w zakresie kompetencji informacyjnych.
6. AFBN jest bardzo dobrym narzędziem do analizy jakości pracy bibliotek. Powinniśmy je rozwijać, szerzej wykorzystywać i promować jego wypełnianie przez możliwie największą liczbę bibliotek.
7. Bibliotekarze powinni się przygotować do wsparcia i szkolenia pracowników naukowych w zakresie wykorzystania i otwierania danych badawczych, w tym tworzenia planów zarządzania danymi (Data Management Plan), których dołączanie do wniosków o finansowanie będzie wymagane przez NCN.

⁶ Nagrania wystąpień są dostępne na stronie internetowej kongresu. Wideorelacja. W: *I Kongres Bibliotek Szkół Wyższych* [online]. [Dostęp 22.07.2019]. Dostępny w: <https://1kbsw.p.lodz.pl/#>.

⁷ Wnioski pokongresowe. W: *I Kongres Bibliotek Szkół Wyższych* [online]. [Dostęp 15.07.2019]. Dostępny w: https://1kbsw.p.lodz.pl/?page_id=3104.

8. Formuła kongresu okazała się dobrym rozwiązaniem. Doprecyzowania wymaga kwestia jego organizacji, stwarzającej możliwość omawiania wybranych zagadnień podczas paneli dyskusyjnych czy w grupach roboczych.
9. Konieczne jest kontynuowanie wspólnego katalogowania zasobów bibliotek w ramach NUKAT.